

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$\begin{aligned}\bar{x} &= \frac{x_1 + \dots + x_5}{5} = 8 \Rightarrow \overline{x_1} = \frac{(2x_1 + 1) + \dots + (2x_5 + 1)}{5} \\ &= \frac{2x_1 + \dots + 2x_5}{5} + \frac{1 + \dots + 1}{5} \\ \overline{x_1} &= 2(\bar{x}) + 1 = 2(8) + 1 = 17\end{aligned}$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. برای جمع‌آوری داده‌های موضوعات الف، ب و ج به ترتیب مشاهده، پرسشنامه و دادگان‌ها مناسب‌تر است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. گروه خونی افراد اسمی، اختلاف دمای هوا فاصله‌ای، رتبه دانش‌آموزان ترتیبی و وضعیت تأهل اسمی است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

تعداد زلزله مقیاس نسبتی است، چون قابل شمارش است و ویژگی‌های مقیاس نسبی را دارد.
گروه خونی افراد یک مقیاس اسمی است.
رتبه تیم‌ها در لیگ فوتبال یک متغیر کیفی و مقیاس آن از نوع ترتیبی است.
متغیر کیفی است و مقیاس آن ترتیبی است چون سه حالت دارد.
مقدار مطالعه به صورت (کم، متوسط، زیاد) متغیر کیفی ترتیبی است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

$$\begin{aligned}\bar{x} &= \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_{16}}{16} = 16 \Rightarrow \sum_{i=1}^{16} x_i = 16 \times 16 \\ \text{مجموع داده‌های جدید} &= \sum_{i=1}^{18} y_i = (16 \times 16 - 16) + (3 + 4 + 5) = 252 \\ \text{میانگین داده‌های جدید} &= \frac{\sum_{i=1}^{18} y_i}{18} = \frac{252}{18} = 14\end{aligned}$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. می‌دانیم پارامتر و آماره هر دو مشخصه‌های عددی هستند که به ترتیب در جامعه‌ی آماری و نمونه‌ی تصادفی کاربرد دارند. ضمناً مقدار پارامتر هر متغیری، همیشه عددی ثابت است ولی مقدار آماره با انتخاب یک نمونه‌ی دیگر ممکن است تغییر کند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

$$\begin{aligned}& 2, 13, 17, 24, 25, 25, 25, 26, 27, 31, 42, 49, 56 \\ & \text{میانه} = 25 \\ & Q_1 = \frac{17 + 24}{2} = 20.5 \\ & Q_3 = \frac{36 + 49}{2} = 32.5 \\ & IQR = Q_3 - Q_1 = 32.5 - 20.5 = 12 \Rightarrow 12 + 25 = 37\end{aligned}$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. داده‌ها را مرتب می‌کنیم.

$$\begin{aligned}& 10, 10, 11, 11, 12, 12, 12, 13, 13, 14, 15, 17, 18 \\ & \downarrow \quad \quad \quad \downarrow \quad \quad \quad \downarrow \\ & Q_1 = 11 \quad \quad Q_2 \quad \quad Q_3 = 14/5 \Rightarrow IQR = 14/5 - 11 = 3/5\end{aligned}$$

۹

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. انحراف معیار داده‌ها هنگامی صفر است که همه‌ی داده‌ها با هم برابر باشند. بنابراین چون داده‌ی آخر ۱۳ است، پس داده‌های $x_1, x_2, \dots, x_n$ همگی مساوی ۱۳ هستند، پس میانگین آن‌ها هم ۱۳ است.

۱۰

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۱۱

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

$$cpi = \frac{660 - 600}{600} \times 100 = \frac{1}{10} \times 100 = 10 \text{ درصد}$$

۱۲

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در دوره‌ی پایانی حکومت صفویه، اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. حاکمان وقت تصور درستی از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود نداشتند و نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند. این وضعیت در ایران هم‌زمان با تغییر و تحول سریع در اروپا و شکل‌گیری قدرت‌های بزرگ در آن قاره بود. دولت‌های اروپایی با تجهیز ناوگان خود به رقابت شدید نظامی و تجاری با یکدیگر و استعمار کشورهای دیگر پرداختند. این رقابت و همچنین استعمار کشورهای دیگر، موجب تسریع جریان توسعه‌ی این کشورها شد.

۱۳

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در این دوره، دولت حضور گسترده در عرصه‌ی اقتصاد کشور داشت و توانست نظام نوینی را در مالیات‌گیری و بودجه‌بندی کشور پدید آورد.

۱۴

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عبارت گزینه ۲ به ویژگی حکومت ایران قبل از حکومت صفویه اشاره ندارد. اقدامات محدود ملی و مذهبی مربوط به دوره‌ی قاجار است.

۱۵

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

- از دست دادن فرصت طلایی برای جبران کاستی‌ها: دوره‌ی قاجار
- نداشتن تصور درست حاکمان از وظایف خطیر تاریخی خود: دوره‌ی پایانی حکومت صفویه
- جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی و ...: دوره‌ی پهلوی
- حضور گسترده‌ی دولت در اقتصاد: دوره‌ی پهلوی

$$\text{واحد پولی } ۱۵۰۰ = \frac{۲۵}{۱۰۰} \times ۶۰۰۰ = \text{ارزش پولی مسکوکات} \quad (\text{الف})$$

(ب) حساب‌های پس‌انداز بلندمدت + حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت = شبه‌پول
در ردیف اول جدول ارزش پولی، مجموع حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت و بلندمدت ذکر شده است، پس نیازی به محاسبه ندارد.

$$\text{واحد پولی } ۱۸۲۰ = \text{شبه‌پول}$$

(ج)

$$\text{نقدینگی} = \underbrace{\text{شبه‌پول}}_{\text{حساب پس‌انداز بلندمدت} + \text{حساب پس‌انداز کوتاه‌مدت}} + \underbrace{\text{حجم پول}}_{\text{چک پول} + \text{سپرده‌های دیداری} + \text{اسکناس‌ها} + \text{مسکوکات}} = \text{نقدینگی}$$

$$\text{چک پول} + \text{سپرده‌های دیداری} + \text{اسکناس‌ها} + \text{مسکوکات} = \text{حجم پول}$$

$$\text{چک پول} + \text{سپرده‌های دیداری} + \text{اسکناس‌ها} + \text{مسکوکات} = \text{حجم پول}$$

$$\text{واحد پولی } ۱۸۲۰ + ۲۸۹ + ۵۲۸ + ۶۰۰۰ + ۱۵۰۰ = \text{نقدینگی}$$

$$\text{واحد پولی } ۹,۶۰۹ = \text{نقدینگی}$$

(درس ۹ - صفحه ۹۸)

۱۷

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

- مبادلات با کالای بادوام جایگزین تهاتری (پایاپای) شد.
- استفاده از طلا و نقره سبب رونق دریانوردی گردید.
- اصطلاح ثبتي برای چک به کار برده می‌شود.
- پشتوانه نخستین اسکناس‌ها طلا و نقره‌هایی بود که نزد صرافان بوده است.

۱۸

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عبارات همه گزینه‌ها به استثنای گزینه ۳، از جمله اقدامات محدود مذهبی و ملی در دوران قاجار است. سیاست‌های رکودی و انقباضی و نداشتن برنامه‌ریزی و قانونگذاری اقتصادی، مربوط به اقدامات مذهبی و ملی نبوده است.

۱۹

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

الف: وسیله پرداخت‌های آینده ب: وسیله سنجش ارزش ج: وسیله پرداخت در مبادلات

۲۰

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

- الف) در شرایط رکود، دولت از طریق بانک مرکزی سیاست‌های پولی انبساطی اعمال می‌کند. در این روش بانک مرکزی می‌تواند با خرید اوراق مشارکت، نقدینگی بیشتری به جامعه تزریق کند.
- ب) نرخ تورم، محاسبه درصد افزایش سالانه یا ماهانه سطح عمومی قیمت‌ها است.
- ج) معمولاً می‌توان شاخص تولید ناخالص داخلی یا درآمد سرانه کشورها را به عنوان معیاری برای رتبه‌بندی آن‌ها از نظر فقر، در نظر گرفت.
- د) مقاومت‌سازی اقتصادی به معنای آن است که مجموع نیروهای مولد، شرکت‌ها، مؤسسات تولیدی و خدماتی یک کشور، روی پای خود می‌ایستند تا بتوانند در صورت به وجود آمدن بحران، نیازهای اساسی و حیاتی کشور را تأمین کنند.

مفهوم بیت سؤال و گزینه‌های ۲، ۳ و ۴: «درد عشق، درمان ندارد.»
گزینه ۱) درد عشق، عین درمان است.

مفهوم گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ در متن بالا دیده نمی‌شود.

مفهوم گزینه ۱: «ناپایداری عمر و روزگار»
مفهوم مشترک گزینه‌های ۲، ۳ و ۴: «ناپایداری قدرت»

ج) اشتقاق: فاتح - مفتوح

د) اختلافی: باغ - راغ

الف) افزایشی: مدام - دام

ب) اختلافی: گل - گُل

۱) اختلافی: پ - بر / همسان: که - که

۲) افزایشی: شفق - شفقت / اختلافی: یار - کار

۳) افزایشی و اشتقاق: منظر - نظر

۴) اختلافی ندارد / همسان: ندادی - دادم

نکته: «ی ناشناس، نشانه‌های جمع، تر و ترین، پیشوندهای فعلی (ب، می، ن) پسوندها، شناسه‌ها، ضمائر، مخفف‌های است (ام، ای، ایم، اید، اند)، ی پس از آ (خدای، جدای) هیچ تأثیری در جناس ندارند.

۱) با خود گفت: درِ بلاها باز است و انواع آفت به من محیط و راه مخوف.

[حذف فعل «است» به قرینه‌ی لفظی]

۲) کمک گرفتن از داستان و تمثیل موش و گربه‌ای برای بیان مقصود.

۳) در متن بالا، آرایه‌های «موازنه، سجع، استعاره» دیده نمی‌شود.

۴) کاربرد لغات عربی مهجور مانند «محیط، مخوف»

نخستین نمونه‌ی نثر فنی کلیله و دمنه است که در سال ۵۳۶ هـ. ق تألیف شد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کاهش سادگی و روانی کلام و حرکت به سوی دشواری متن در گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ مشهود است. اما گزینه ۱ جمله‌ای به نثر ساده از گلستان سعدی در قرن هفتم است.

آرایه‌های بیت:

واج‌آرایی: م، مصوت او، ن، د، ر / واژه‌آرایی: از، او

سجع مطّرف: مهجور، رنجور، دور

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) با تشبیه و سجع متوازی رد می‌شود.

(۲) با جناس ناقص و سجع متوازن رد می‌شود.

(۳) با جناس ناهمسان و سجع متوازی رد می‌شود.

مورد «ب»: من و چمن جناس ناقص افزایشی

مورد «د»: مال و سال، مال و مار و مار و بار جناس اختلافی

مورد «ه»: نهاد فعال نهادن

ذات و سرشت

بیت‌های «الف» و «ج» جناس ندارند.

بیت «الف»: تار تار مو

تیره و تاریک

بیت «ج»: مهر محبت

خورشید

بیت «ه»: نشان نشان‌دادن

بنشان (درباره‌ی آتش به معنی خاموش کردن)

(۲) نرم - نم (۳) هوا (آرزو) - هوا (جو) (۴) شاد - باد

تشخیص آرایه‌ی جناس، شکل اصلی و مستقل واژه‌ها را در نظر می‌گیریم و واژه‌های افزوده (مانند ضمیر «م») یا

نشانه‌های افزوده (مانند «ان» و «ات» جمع، «تر و ترین» و «ی» نکره) را مورد توجه قرار نمی‌دهیم.

بررسی سایر ابیات:

الف) جناس تام: که (کس)، که (حرف ربط) / باز (پرنده‌ی شکاری)، باز (گشاده)

ب) جناس ناقص حرکتی: انعام (پاداش)، انعام (چارپایان)

ج) جناس تام: روان (جاری)، روان (جان)

ه) جناس ناقص اختلافی: نماز، نیاز

گزینه‌ی ۴) / «هَذَا»: این (رد گزینه‌ی ۴) / «وَعَدَنَا اللَّهُ»: خداوند به ما وعده داده است (رد گزینه‌های ۳ و ۱).

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. خطاها:

(۲) پزشکی، مریضی، سردرد [سردرد = الصُداع]

(۳) بیماری، دچار شدی

(۴) معاینه کند، آبریزش

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ردّ سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «جذابیت‌های طبیعت»

گزینه ۲: «بسیاری / جذب می‌کند»

گزینه ۴: «گذراندند / تا»

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

در همه گزینه‌ها «ما» مضاف‌الیه است اما در گزینه‌ی (۳) حرف نفی است. (ترجمه‌ی گزینه‌ی (۳): اینها دانش آموزانی هستند که در انجام وظیفه خود تنبلی نکردند و تنبلی نخواهند کرد).

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «صحیفه» معرب است. (۴ مبنی) کلمات زیر در سایر گزینه‌ها معرب‌اند:

گزینه ۲: قلوب / غفور (۳ مبنی)

گزینه ۳: شیئاً / برید / ورده (۲ مبنی)

گزینه ۴: کتاب / فستق (۳ مبنی)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اسمی که اعرابش تغییر نکند مبنی است و تنها اسم مبنی در عبارات ضمیر (هم) است که در این گزینه آمده است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «الجاهل» مضاف‌الیه و مجرور است، نه صفت.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هر گناه توبه‌ای دارد به‌جز بداخلاقی! (یعنی کسی که اخلاق بد دارد بخشیده نمی‌شود!) با عبارت مقابل خود (خوش‌اخلاقی زشتی اصل و نسب را می‌پوشاند) تناسب مفهومی ندارد. ترجمه‌ی گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «زیبایی علم نشر آن است و بهره‌ی آن، عمل کردن به آن است.

گزینه ۲: پاداش داده نمی‌شوید مگر به آنچه انجام می‌دادید. / هرچه در دنیا بکاری، آن را در آخرت درو می‌کنی.

گزینه ۳: چیزها با مخالف‌هایشان شناخته می‌شوند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

در این گزینه (إِنَّ، ال، یعلمن) مبنی هستند، اما در بقیه‌ی گزینه‌ها اسمهای مبنی بیش از سه مورد است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. موارد نادرست در سایر گزینه‌ها:

(۲) مجرّد ثلاثی، لازم، مبنی

(۳) فاعله ضمیر «أنتم» المستتر

(۴) مجرّد ثلاثی، لازم، مبنی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تا زمان داریوش بزرگ، در بیشتر نواحی تحت فرمان حکومت هخامنشی، سکه (پول) رواج چندانی نداشت و مبادله‌ی کالا به صورت پایاپای انجام می‌گرفت. حقوق و ستمزدها نیز به صورت کالا پرداخت می‌شد. داریوش، سکه‌هایی با وزن و عیار مشخص ضرب کرد که در سراسر قلمرو هخامنشیان و حتی فراتر از آن اعتبار داشت. سکه‌ی طلایی داریوش موسوم به دریک، شهرت فراوان یافت. ضرب سکه‌ی طلا در انحصار شاهان بود و شهرها (ساتراپ‌ها) با اجازه‌ی پادشاه می‌توانستند سکه‌ی نقره ضرب کنند. نظام پولی که داریوش هخامنشی ایجاد کرد، عامل مهمی در بسط و گسترش تجارت داخلی و خارجی بود. هخامنشیان واحدهای وزن و اندازه‌گیری ایلامیان را حفظ کردند و واحدهای تازه‌ای به آن افزودند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

سلوکوس خود را نیکاتور یعنی فاتح می‌خواند. او سلسله‌ی پادشاهی سلوکیان را تشکیل داد. اشکانیان در طول ۴۷۰ سال حکومت، چندین بار پایتخت خود را تغییر دادند. پایتخت‌های این سلسله به ترتیب عبارتند از: شهر نسا در ترکمنستان امروزی، شهر صد دروازه در حوالی دامغان کنونی که یونانیان به آن هکاتم پولس می‌گفتند و شهر تیسفوت که در نزدیکی بغداد امروزی قرار داشت. در روزگار مهرداد دوم، سفیرانی از سوی چین به ایران آمدند و در ی آن روابط تجاری میان دو کشور با احداث جاده ابریشم توسعه پیدا کرد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) مربوط به دوران ماد است.

۳ و ۴) مربوط به دوران هخامنشیان است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

براساس باورهای کهن ایرانی، مهر یا میترا، ایزد پیمان و قانون و پشتیبان نظم اجتماعی بود. (درس ۱۱ ص ۱۰۴)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

سلوکیان بخش عمده‌ای از تشکیلات دیوانی (اداری و مالی) هخامنشیان را به خدمت گرفتند. (درس ۱۱ ص ۱۰۲)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در زمان هخامنشیان مسئولیت بازرسی و نظارت دقیق و کامل بر عملکرد مقام‌ها و مأموران دولتی در پایتخت و شهری‌ها (ساتراپی‌ها) بر عهده یکی از خویشاوندان نزدیک شاه یا یکی از درباریان مورد اعتماد و وفادار به او قرار می‌گرفت. مسئول بازرسی و مأموران تخت فرمانش، به عنوان «چشم و گوش شاه» معروف بودند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رقابت، اختلاف و دشمنی میان دو قدرت بزرگ جهان آن روزگار، یعنی روم و ایران در دوران ساسانیان همچنان ادامه داشت. دو کشور بر سر تسلط بر برخی سرزمین‌های مرزی، به ویژه منطقه ارمنستان، با یکدیگر اختلاف و درگیری داشتند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. برگزاری جشن‌های گوناگون، فرصتی برای مردم بود که ضمن شادی، تفریح و معاشرت با یکدیگر، وفاداری خود را به شاه ابراز کنند. این جشن‌ها، تأثیر بسزایی بر اتحاد و انسجام ایرانیان در طول تاریخ داشته و عامل مؤثری در تقویت هویت جمعی آنان بوده است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مهم‌ترین جنگ‌افزارهای سواره نظام اشکانی تیر و کمان و نیزه بود و دلیل توانمندی سواره نظام اشکانی، پیشینه‌ی صحراگردیشان بود که به آنان توانمندی جنگیدن و تحمل مشقت را داده بود.

۵۵

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. یکی از مقام‌های عالی‌رتبه در دربار ساسانی که عنوان واستریوشان‌سالار داشت، رئیس روستاییان و کشاورزان به شمار می‌رفت. او علاوه بر عهده‌دار بودن مسئولیت گردآوری مالیات‌های بخش کشاورزی، برای توسعه و ترویج آبادانی و کشت‌وکار نیز کوشش می‌کرد.

۵۶

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دهستان کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری با محدوده‌ی جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند روستا، مکان و مزرعه‌ی هم‌جوار تشکیل می‌شود.

۵۷

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سیاست کنترل جمعیت نباید به گونه‌ای باشد که هرم سنی کشور به سمت سالمندی و کهنسالی حرکت کند، زیرا این پدیده مانع اصلی بر سر راه توسعه‌ی اقتصادی جامعه خواهد بود. جغرافی‌دانان در مطالعه‌ی پراکندگی جمعیت، عوامل طبیعی و انسانی را مورد توجه قرار می‌دهند.

۵۸

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در کشور ما مهاجرت روستاییان به شهرها از مهم‌ترین انواع مهاجرت در دهه‌های اخیر بوده است. مهاجرت بر مکان مبدأ و مقصد تأثیرگذار می‌گذارد. تغییرات به وجود آمده بر ترکیب سنی و جنسی، قیمت زمین و مسکن، اشتغال، امکانات و تجهیزات، فرهنگ و زبان قابل مشاهده است. به طور مثال مهاجرت بی‌رویه به برخی از شهرهای ایران سبب افزایش جمعیت و گسترش مناطق حاشیه‌ای در آنها شده است.

۵۹

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$\text{میزان مرگ و میر - میزان موالید} \\ \text{کل جمعیت} \times 100 = \text{رشد مطلق جمعیت}$$

$$\text{میزان مهاجرت} \pm (\text{میزان مرگ و میر - میزان موالید}) \\ \text{کل جمعیت} \times 100 = \text{رشد مطلق جمعیت}$$

۶۰

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در قانون تقسیمات کشوری سال ۱۳۱۶، هر استان به چند شهرستان و هر شهرستان به چند بخش و هر بخش به چند دهستان و هر دهستان به چند قصبه تقسیم می‌شود.

گزینه ۱ نادرست است؛ زیرا چهار ایالت ایران در زمان قاجار عبارت بودند از: آذربایجان، کرمان و بلوچستان، فارس و بنادر، خراسان و سیستان.

گزینه ۳ نادرست است؛ زیرا در دوره ساسانیان، کشور به سرزمین (ایالت)، خوره (استان)، تسوگ یا تسوج (شهرستان) و رستاک (دهستان) تقسیم شده بود و خوره معادل استان امروزی بود.

گزینه ۴ نادرست است؛ زیرا در تقسیمات کشور امروز، شهر واحد تقسیمات کشوری نیست، بلکه محلی است با حدود قانونی که در محدوده جغرافیایی بخش واقع شده است.

۶۱

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در تقسیمات کشوری فعلی ایران، استان شامل چندین شهرستان است و توسط استاندارد اداره می‌شود. شهرستان شامل چندین بخش است و توسط فرماندار اداره می‌شود. بخش شامل چندین دهستان و شهر است و توسط بخشدار اداره می‌شود. دهستان شامل چندین روستا است و توسط دهدار اداره می‌شود. صفحات ۷۴ و ۷۵

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کشور الف در حال حاضر با بیشترین جمعیت در بخش کودکان و نوجوانان مواجه است. بنابراین در آینده بخش بزرگسال این هرم سنی با افزایش قابل توجهی همراه خواهد بود. بنابراین این کشور در حال حاضر برای بهبود وضعیت سالمندان و افزایش جمعیت آنها، نگرانی ندارد. ولی برای در دهه‌های آینده برای ایجاد اشتغال گروه بزرگسالان و جمعیت فعال خود، نگرانی خواهد داشت. این موضوع در کشور به متفاوت است. این کشور در حال حاضر برای اشتغال بخش بزرگسال خود نگرانی دارد و در آینده ارتقای سلامت بخش سالمندان موضوعی نگران‌کننده برای این کشور خواهد بود و باید مورد توجه برنامه‌ریزان قرار گیرد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تقسیمات کشوری در ایران، متناسب با موقعیت و زمان، تغییر می‌یابد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تقسیمات کشوری در دوره‌ی صفویه، افشاریه، قاجاریه و زندیه عبارت بودند از: ایالت، ولایت، بلوک و قصبه.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در سال ۱۳۱۶ با تصویب قانون تقسیمات کشوری، ایران به ۱۰ استان که نام هر استان یک عدد بود و ۴۹ شهرستان تقسیم شد. در این قانون، هر دهستان به چند قصبه تقسیم می‌شد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

جهان اجتماعی خودباخته به روش تقلیدی عمل می‌کند و ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست می‌دهد. اگ

ر عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود، آن جهان دچار از خودبیگانگی حقیقی (فطری) می‌شود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. به دلیل اهمیتی که اسلام برای عقل و عقلانیت قائل است، جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، تنها عناصر عقلی این دو فرهنگ را اخذ کرد و به تناسب جهان‌شناسی توحیدی خود، در دانش‌های مختلف آن‌ها دخل و تصرف کرد و عناصر اساطیری و مشرکانه آن‌ها را نپذیرفت.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. جهان غرب طی جنگ‌های صلیبی، پس از رویارویی با فرهنگ اسلامی و پذیرش برخی لایه‌های آن، بدون اینکه به جهان اسلام بپیوندد، تحولات هویتی پیدا کرد. صفحه ۹۸

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

- در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا حتی اساطیری نیست، بلکه سکولار و دنیوی است و به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آن محدود می‌شود. این هویت در قالب عناوین قوم‌گرایانه و ناسیونالیستی، امت و ملت اسلامی را به اقوام مختلف نظیر ترک، عرب و فارس تقسیم می‌کند.

- حیات معنوی اسلام، افق‌های جدیدی را به روی اندیشمندان جهان غرب نیز گسترده است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

- هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، هویتی توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر بود.

- زبان فارسی دری، به دلیل مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام، از محدوده زبان سیاسی مشترک اقوام ایرانی فراتر رفت و به عنوان زبان دوم جهان اسلام، مرزهای امپراتوری‌های گورکانی و عثمانی را درنوردید و در مناطق مختلف جهان اسلام از هندوستان و تبت، تا آسیای صغیر و شبه‌جزیره بالکان گسترش یافت.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. زبان فارسی به دلیل مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام، از محدوده ی زبان سیاسی مشترک اقوام ایرانی فراتر رفت.

متفکران ایرانی از دهه ی سی به بعد، در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب و هویت های کاذبی که از این طریق ساخته می شد، آثاری با عناوینی نظیر غربزدگی پدید آوردند و برخی از اندیشمندان مسلمان، کتاب هایی را درباره ی خدمات متقابل اسلام و ایران تدوین کردند.

حیات معنوی اسلام، افق های جدیدی را به روی اندیشمندان جهان غرب نیز گسترده است و نظریه پردازان غربی را به تأمل و بازبینی نظریات پیشین خود فراخوانده است.

جهان اسلام با الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران، هویت خود را بیرون از تصاویری که جهان غرب القا می کرد، جست و جو می کند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. جهان اسلام طی سده های مختلف یا مانند آن چه در جنگ های صلیبی گذشت، به دفع مهاجمان پرداخت، یا مانند آن چه در حمله ی مغول رخ داد، مهاجمان را درون خود جذب و هضم کرد اما برخورد جهان غرب با جهان اسلام، تجربه ی جدیدی است که هنوز به پایان نرسیده است.

زبان فارسی دری به عنوان زبان دوم جهان اسلام، مرزهای امپراتوری های گورکانی و عثمانی را درنوردید و در مناطق مختلف جهان اسلام از هندوستان و تبت، تا آسیای صغیر و شبه جزیره ی بالکان گسترش یافت.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. متفکران ایرانی از دهه ی سی به بعد، در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب و هویت های کاذبی که از این طریق ساخته می شد، آثاری با عناوینی نظیر غربزدگی و بازگشت به خویشتن، پدید آوردند و برخی از اندیشمندان مسلمان، کتاب هایی را درباره ی خدمات متقابل اسلام و ایران و همچنین فطرت و خویشتن الهی انسان تدوین کردند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

- جهان اسلام اینک با الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران، هویت خود را بیرون از تصاویری که جهان غرب القا می کرد، جست و جو می کند و به این ترتیب، اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید ظاهر می گردد.

- حیات معنوی اسلام، افق های جدیدی را به روی اندیشمندان جهان غرب نیز گسترده است و نظریه پردازان غربی را که طی قرن بیستم، سکولاریسم و دنیوی شدن را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می دانستند، به تأمل و بازبینی نظریات پیشین خود فراخوانده است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

- در تعاملات بین فرهنگی هرگاه یک فرهنگ بر عقاید و ارزش های خود پافشاری نکند، دادوستد فرهنگی به لایه های عمیق آن نیز سرایت می کند؛ در این صورت به مرور زمان فرهنگی که به عقاید و آرمان های خود پشت کند تحولات هویتی پیدا می کند. فرهنگی که در مسیر تحولات هویتی خود ارزش ها و عقاید فرهنگ دیگر را قبول کند، به آن فرهنگ ملحق می شود.

- جهان غرب طی جنگ های صلیبی، پس از رویارویی با فرهنگ اسلامی، تحولاتی هویتی پیدا کرد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در ابتدا متداخل قضیه «هر الف ب است» را به دست می آوریم که می شود «بعضی الف ب است» سپس متناقض «بعضی الف ب است» را به دست می آوریم که می شود «هیچ الف ب نیست» و متضاد «هیچ الف ب نیست» هم می شود «هر الف ب است».

اگر قضیه کلی صادق باشد متداخل آن که جزئی می باشد نیز صادق است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اگر جمله‌ای داخل گیومه قرار داده شود و به آن چیزی نسبت داده شود شخصیه است:

گزینه‌ی «۱»، به معنای این است که این جمله یک تصدیق است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۲»: محصوره است و موجهی جزئی.

گزینه‌ی «۳»: فردایی روشن به معنای آینده و در عین حال محمول است. اصل جمله این است: در انتظار کشور فردایی روشن است. در انتظار کشور کلی بوده و قضیه‌ی شخصیه نمی‌باشد.

گزینه‌ی «۴»: محصوره است. یعنی هیچ کس قبول نشد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

هرگاه یکی از مقدمات قیاس سالبه باشد، طبق قانون نتیجه‌ی قیاس، نتیجه نیز سالبه خواهد بود.

اگر موضوع یا محمول در نتیجه علامت منفی داشته باشد، آن را بررسی می‌کنیم، اما این بدان معنا نیست که علامت منفی موضوع یا محمول نتیجه در مقدمات غیر منفی باشد. (رد گزینه‌ی ۱)

مقدمات یک قیاس اقترانی حملی از قضایای محصوره تشکیل می‌شود و از قضایای شخصیه استفاده نمی‌شود. (رد گزینه‌ی ۳)

حد وسط حداقل در یکی از مقدمات دارای علامت مثبت باشد. (رد گزینه‌ی ۴)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

وقتی بین دو قضیه رابطه‌ی تداخل وجود دارد هم صدق هر دو قضیه ممکن است و هم کذب هر دو طرف قضیه.

صدق دو قضیه متضاد محال، اما کذب هر دو قضیه ممکن است. (رد گزینه‌ی ۱)

در دو قضیه متضاد یک طرف موجه و یک طرف سالبه می‌باشد. (رد گزینه‌ی ۲)

دو قضیه متناقض هم در کم (سور) اختلاف دارد هم در کیف (نسبت) (رد گزینه‌ی ۳)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

در حالتی که سور یک مقدمه کلی و سور مقدمه‌ی دیگر جزئی باشد، سور نتیجه جزئی می‌شود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

نکته: دامنه‌ی مصادیق موضوع در قضایایی که سور جزئی دارند، منفی بوده و برای سور کلی نیز علامت موضوع مثبت است. در مورد قضایایی که موضوع یک مفهوم جزئی بوده و قضیه شخصیه می‌باشد، علامت موضوع همواره مثبت است. بعضی پرنده‌ها سفید نیستند.

(بعضی: سور جزئی، پرنده‌ها: موضوع)

سینا نقاش است.

(سینا: موضوع و یک مفهوم جزئی)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

در شکل اول قیاس حد وسط در مقدمه‌ی اول در جایگاه محمول و در مقدمه‌ی دوم در جایگاه موضوع است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

برای ساخت عکس مستوی کافی است جای موضوع و محمول را عوض کنیم و استثنائاً در موجهی کلی سور هم تغییر می‌کند. در این مثال «ب» موضوع است و «غیر الف» محمول.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. با توجه به قضیه اول، «گشت» در اینجا به معنای «شد» نیست بلکه به معنای «چرخید» است لذا فعل ربطی نیست و برای مشخص کردن محمول، باید فعل را تبدیل کنیم. با تبدیل فعل، قضیه به این صورت خواهد شد: پروانه، گردان به دور شمع است. محمول این قضیه، «گردان به دور شمع» است. (رد گزینه‌های ۱ و ۳) - در قضیه دوم، موضوع یا همان نهاد، «جهان» است: جهان ز کردار او ویران گشت (رد گزینه ۲).

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در این گزینه چون ۷۲ تن بودن، به کل افراد موضوع - درحالی‌که جمع هستند - نسبت داده شده، این قضیه شخصی است، اما در عبارت دوم، موضوع کلی است و محمول را می‌توان به تک‌تک افراد موضوع نسبت داد، پس این قضیه محصوره است. در گزینه‌ی ۲ هر دو قضیه، محصوره است. در گزینه‌ی ۳ هر دو قضیه شخصی است. در گزینه‌ی ۴ هر دو قضیه، محصوره است. ماه بهمن مفهومی کلی است، زیرا قابلیت صدق بر افراد و مصادیق متعدد دارد. درس ششم ص ۵۸